

Ärende: VN/30583/2023

Begäran om utlåtande om utkastet till statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse till riksdagen

1. Generella iakttagelser

Vilka tankar väcker utkastet till redogörelsen? Obs. Meddela här ifall du som privatperson vill att ditt utlåtande publiceras på projektsidorna.

Svenska lantbrukssällskapens förbund välkomnar att statsrådet utarbetar en landsbygdspolitisk redogörelse och tackar för möjligheten att ge ett utlåtande.

Dokumentet är omfattande och ger en bred bild av landsbygdens utmaningar och möjligheter. Dock saknas en tydlig och konkret behandling av lantbrukets roll som central näring på landsbygden och dess betydelse för hela landets försörjningsberedskap samt för sysselsättningen och den lokala livskraften på landsbygden. En livskraftig landsbygd är central för lantbruksföretagens verksamhet och framtida förutsättningar och likaledes är lantbruksnäringen i sig avgörande för upprätthållandet av en livskraftig landsbygd.

2. Landsbygdspolitiska planeringssystemet

Är synpunkterna som nämns i anknytning till landsbygdspolitiska planeringssystemet relevanta?

Innehållet i och synpunkterna kring planeringssystemet är i huvudsak relevanta.

Fattas något perspektiv som borde tilläggas?

Vi efterlyser däremot en plan för hur lantbrukets roll inom det landsbygdspolitiska planeringssystemet kunde stärkas och synliggöras bättre. Lantbruket är inte bara en näring utan också en samhällsaktör som påverkar och påverkas av boendemöjligheter servicebehov, infrastruktur och arbetskraftsflöden.

3. Lägesbild och förändringsfaktorer på landsbygden

Är synpunkterna angående lägesbilden och förändringsfaktorerna på landsbygden väsentliga?

Redogörelsen ger en god översikt av förändringsfaktorer, men lantbrukets specifika utmaningar, såsom generationsväxling, tillgång till arbetskraft, boende för anställda, och behovet av fungerande kommunikationer och infrastruktur behandlas endast indirekt. Lantbrukets roll som arbetsgivare och dess behov av basservice, skolor, vård, nätkoppling och meningsfull fritid för anställda bör inkluderas i lägesbilden.

Fattas något perspektiv som borde tilläggas, med tanke på redogörelsens syfte och mål?

I helhetsbilden betonas även lantbruksrådgivningens roll och förutsättningar att stödja företagare i omställningar och kompetensutveckling. Lantbruksrådgivningen har i en föränderlig verksamhetsmiljö fått en allt centralare roll som stödpelare och informationsmedlare inom lantbruksnäringen och utgör en nödvändig del av sektorn för tryggheten av framtida behov, för branschens konkurrenskraft och för dess verksamhetsförutsättningar.

Hoten som urbaniseringen och landsbygdens svaga dragningskraft utgör för lantbruksnäringen i form av brist på arbetskraft och efterträdare på gårdar är kritisk och bör behandlas långsiktigt för att trygga näringen och därmed den framtida livsmedelsproduktionen, med stark betoning på den inhemska försörjningsberedskapen. I helhetsbilden ingår även rådgivningens roll som ett centralt stöd för branschens kontinuitet, konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar.

Ytterligare insatser och konkreta metoder krävs för att skapa en attraktiv landsbygd som lockar inflyttare och företagare och där unga vill och har förutsättningarna att stanna och bygga upp sin framtid. Detta medför att arbetet med att framföra och synliggöra landsbygden som en möjligheternas plats bör intensifieras framförallt bland unga.

4. Nationell landsbygdsvision

Är den beskrivna landsbygdsvisionen relevant?

Den nationella landsbygdsvisionen är ändamålsenlig och ambitiös i sig, om även allmänt formulerad och delvis bristande i fråga om konkreta åtgärder.

Fattas någon synpunkt som borde tilläggas, med tanke på redogörelsens syfte och mål?

SLF vill lyfta fram att landsbygdsvisionen bör fungera parallellt med livsmedelsstrategins vision (Visio 2040: Erinomaista ruokaa maailman kestävämmästä ruokajärjestelmästä!) och därmed ta i beaktande landsbygdens starka koppling till ett fungerande livsmedelssystem som kan försörja nationen.

5. Tväradministrativa mål och utvecklingsförslag (Vid flerval lägg till svaren under punkt nummer sju Andra iakttagelser)

Är de sektorsövergripande målen (5 st.) och utvecklingsrekommendationerna (24 st.) som identifierats i redogörelsen, relevanta?

Flera av de 24 utvecklingsrekommendationerna är relevanta, särskilt nr 1–5 (infrastruktur och tillgänglighet) samt nr 6–8 (ekonomisk förnyelse). Dock saknas mera konkreta åtgärder för att:

- Stärka infrastrukturen som är avgörande för lantbruksföretagande.
- Trygga en stabil tillgång till lantbruksfinansiering både i form av en mera kontinuerlig stödpolitik samt i fråga om finansiering för riktade gårdsinvesteringar och ägarbyten på gårdar.
- Underlätta generationsväxling och ägarbyten inom lantbruket.
- Säkerställa tillgången till tvåspråkig rådgivning, informationsförmedling och kompetensutveckling.

Vi föreslår att lantbrukets behov beaktas mer systematiskt i utvecklingsrekommendationerna.

Vilka är de viktigaste tväradministrativa målen? (1- 3 st.).

-

Specifika kommentarer om målen kan ges här:

Mål: Stärka verksamhetsförutsättningarna, förtroendet och framtidstron [Arbetet med att förbättra lantbrukets (och landsbygdens) imago bör fortsättas för att locka företagare och unga till landsbygden. Infrastruktur och service som är avgörande för landsbygdens livskraft och lantbruksnäringens verksamhetsförutsättningar beaktas i högre grad. Generationsväxlingar och ägarbyten underlättas.]

Vilka är de viktigaste utvecklingsrekommendationerna? (1–5 st.). (Ange numret på rekommendationen, 1 - 24)

-

Saknas det någon nationellt viktigt perspektiv som borde tilläggas till de tväradministrativa målen eller utvecklingsrekommendationerna?

-

Specifika kommentarer angående utvecklingsrekommendationerna kan ges här:

17. Förutsättningar för medborgar och frivillighetsverksamhet [Viktigt för landsbygdens livskraft och medborgarnas välmående.]

6. Bilaga: Beskrivning av lägesbild och förändringsfaktorerna på landsbygden (Publiceras på svenska i början av juli)

Är lägesbilden och förändringsfaktorerna som beskrivs i bilagan relevanta?

Bilagan ger en detaljerad bild av landsbygdens situation, men lantbrukets mångfacetterade roll som näring och som arbetsgivare är underrepresenterad.

Saknas det någon nationellt viktigt perspektiv i beskrivningen av lägesbild och förändringsfaktorerna?

Det saknas en analys av hur utmaningarna på landsbygden, såsom förändringar i service, infrastruktur och demografi påverkar lantbruksföretagandet, och därmed även landsbygdens livskraft och den nationella försörjningsberedskapen.

7. Andra iakttagelser (Ge svar på flervälsfrågorna i punkt nummer fem här)

Finns det andra kompletteringsbehov i redogörelsen?

I redogörelsen behöver finnas en tydlig koppling till CAP-planen och nationella strategier för hela livsmedelssystemet. Lantbruksrådgivningen har en central roll i att stödja företagare i omställning, innovation och kompetensutveckling.

Rönnqvist Jonas
Finlands svenska 4H

Luque Lindelöf Lucas
ProAgria Svenska lantbrukssällskapens förbund (SLF) - Rådgivningen